

Monte Zermula, 2143 m

Razglednik vzhodnih Karnijskih Alp

Južna pobočja Zermule

✍ in 📷 Andrej Mašera

Zermula (nagl. Zermúla) je gorski osamelec, ki leži južno od glavnega grebena Karnijskih Alp, s katerim ga povezuje širok prelaz Passo del Cason di Lanza, 1552 m. Ime gore izvira iz furlanske besede »germoi«, ki pomeni kal, poganjek, brst. Ima obliko podolgovatega grebena, ki se razteza v smeri severozahod – jugovzhod, od prve vzpetine Cul di Creta, 1913 m, do glavnega vrha, čez predvrh (Antecima) še nekaj časa drži višino, zatem pa se naglo spusti do sedla Forca di Lanza, 1909 m. Proti jugu se z Zermule spuščajo visoka, strma, travnata, delno tudi skalnata pobočja, ki zapirajo slikovito dolino Canale d' Incarojo nad mestecem Paularo. Proti severu prepada s strmim ostenjem, po katerem potekajo številne smeri nižje in srednje težavnosti, ki jih odlikuje dobra razčlenjena skala iz bleščeče belega apnenca. Med zahodnim in vzhodnim delom severne stene se v ostenje vrtva visoko, strmo melišče, ki sestavlja samotno krnico Cjadin dai Clapons. Iz nje je na vršni greben speljana dokaj zahtevna plezalna pot »Ferrata M. Zermula«; v spodnjem delu so varovala docela uničena, zato je za zdaj ne moremo priporočiti. Videti pa je, da jo obnavljajo, saj so tre-

nutno v zgornjem delu že nameščene popolnoma nove jeklenice.

Travnati prelaz Cason di Lanza, na katerem je danes gostišče, obdajajo bujni smrekovi gozdovi z bogato favno. Tam je bilo davnega leta 1478 prizorišče pomembnega krvavega dogodka. Turki, ki so zasedli Trbiž, so kmalu pridrveli do Tablje (Pontebba) in nadaljevali prodor po dolini Val Pontebbana navzgor. Prebivalci Paulara in okolice so takoj začutili hudo nevarnost in se samoiniciativno organizirali ter pričakali turške horde na prelazu. Vnela se je ostra bitka, v kateri so bili Turki premagani; nikoli več niso prišli v tiste kraje.

Na Zermuli je precej ostankov iz 1. svetovne vojne, kavern, ruševin in mulatjer. Po eni izmed njih gre delno tudi običajni vzpon na goro, ki je povsem nezahteven in primeren tudi za manj izurjene, celo za otroke. Tura je kratka in nikjer prestrma. Bujna planinska flora v zgodnjem poletju, prekrasna barvitost narave jeseni in širni razgledi z vrha pa so za vsakega ljubitelja gora dobro priporočilo, da obišče Monte Zermulo. Vzpon lahko opravimo od maja do prvega snega. Če so južna pobočja zasnežena, pa postane vzpon zelo zahtevna tura, ki terja popolno zimsko opremo in primerno izkušnost.

Trogkofel z Zermule

Včasih je težko priti do izhodišča

Vzpon na Zermulo je povsem preprost, dostop do izhodišča z avtomobilom pa je nekoliko bolj problematičen. Najhitreje pridemo tako, da mejo z Italijo prestopimo v Ratečah in se skozi Trbiž zapeljemo do Tablje (Pontebba). Tam pa, pozor! Zavijemo po cesti na Mokrine (Passo di Pramollo), jo kmalu zapustimo in gremo na levo (označbe za Moggio Udinese), čez nekaj sto metrov pa spet ostro zavijemo na levo, proti dolini Val Pontebbana. Do prelaza Cason di Lanza je od tam 17 km po večini zelo slabe ceste, ki je bila več kot desetletje popolnoma neprevozna in zaprta, zdaj pa jo počasi popravljajo in znova asfaltirajo. Kljub temu je, posebno po hudem deževju, občasno zaprta – na to nas opozori napis takoj za ostrim ovinkom. Če naletimo nanj, se moramo vrniti v Tabljo in narediti velikanski ovinek do Tolmezza ter skozi dolino Canale d'Incarojo do Paulara. Cesta, ki se povzpne na Passo del Cason di Lanza iz Paulara, je sicer vseskozi dobro asfaltirana, toda dolga, zelo ozka, zavita in ponekod tudi zelo izpostavljena, tako da terja veliko vozniške spretnosti in mirnih živcev ob morebitnih srečanjih (redka izogibališča). Vse to podaljša vožnjo vsaj za dobro uro in pol. Ko smo končno na prelazu, si globoko oddahnemo z občutkom, da smo prispeli na konec sveta.

Lagoden vzpon do razglednega vrha

S prelaza Cason di Lanza se napotimo mimo zapuščene kasarne proti jugu po lepi poti št. 442a, ki se vije skozi redek smrekov gozd. V zmerni strmini kmalu dosežemo spodnji rob slikovite krnice Cjadin di Lance, 1692 m, ki je delno zamočvirjena in po kateri teče bister potoček. Na levi privlači poglede vitki skalnati stolp Zuc della Guardia, 1911 m, na katerega v navpični južni steni vodi plezalna pot »Ferrata degli Alpini«, kratka, toda izjemno drzno speljana, primerna za tiste z močnimi bicepsi in dobrimi živci. Plezalna pot se odcepi od naše na Zermulo tik pod sedlom Forca di Lanza, sestopimo pa po lažji označeni poti na spodnji rob zamočvirjene krnice. Tistemu, ki bi se hotel lotiti te pustolovščine, svetujem, naj si prej ogleda v gostišču na prelazu Cason di Lanza razstavljene fotografije, ki kažejo akcijske prizore s ferrate. V hipu mu bo jasno, za kakšno vrsto poti gre ...

Nadaljujemo pot po desnem robu krnice do vznožja travnatega pobočja in se po njem v okljukih povzpne na bližnje sedlo Forca di Lanza, 1831 m. Od tam se po zložnih travnikih, prekritih s čudovito cvetano, dvignemo do začetka dolge mulatjere, ki preči strma južna po-

Zuc della Guardia

bočja Zermule. Hoja po njej je zelo udobna, nikjer izpostavljena, razgledi so navdušujoči, tako da je vzpon popoln užitek. Široka steza vijuga čez grape in okoli skalnih robov do lične kapelice v spomin padlim vojakom iz 1. svetovne vojne. Tam zavijemo na desno po strmi stezici, ki nas v kratkih zavojih kmalu pripelje do križa na vrhu. Celoten vzpon traja dve uri. Razgled je enkrat: na severu so najopaznejši Hochwip-

fel, Trogkofel (ta se najlepše vidi prav z Zermule) in Roßkofel v glavnem grebenu Karnijskih Alp, za njimi Reißkofel v Ziljskih Alpah, še dlje, na obzorju, pa velikani Visokih Tur Großglockner, Ankogel in Hochalmspitze. Na severozahodu in zahodu vidimo osrednje Karnijske Alpe in vzhodne Dolomite, na jugu predvsem Sernio in Grauzario, na vzhodu pa se dviga parada Julijskih Alp z Montažem na čelu.

Po isti poti se v uri in pol vrnemo na izhodišče.

Vodnik: Attilio De Rovere, Mario Di Gallo: Alpi Carniche. Vol. I. CAI - TCI, Milano.

Zemljevid: Alpi Carniche - Carnia Centrale. Tabacco 09, 1: 25 000. ●